

Kobling og civilsamfund i Danmarks nationale klimaborgerting

Notat udarbejdet af forskningsprojektet "Democratic Innovations in a Green Transition" (2021 – 2024).

Spørgsmål vedrørende notatet kan rettes til Lars Tønder, Institut for Statskundskab, Københavns Universitet (tlf.: 3532 0489, e-mail: lt@ifs.ku.dk)

Juni 2023

BAGGRUND OG DATAMATERIALE	2
NOTATETS HOVEDKONKLUSIONER.....	4
KLIMABORGERTINGETS KOBLING TIL DET POLITISKE SYSTEM.....	5
1.1 Klimaborgertingets mandat	5
1.2 Analyse af koblingen mellem klimaborgertinget og det politiske system	7
1.3 Delkonklusion	10
KLIMABORGERTINGETS PLACERING I CIVILSAMFUNDET.....	12
2.1 Kortlægning af Danmarks klimapolitiske landskab.....	12
2.2 Årsager til klimaborgertingets relative marginalisering.....	14
2.3 Delkonklusion	15

Baggrund og datamateriale

Dette notat undersøger to forhold vedrørende Danmarks nationale klimaborgerting: (1) forholdet mellem klimaborgerting og det danske politiske system og (2) relationen mellem klimaborgerting og det omkringliggende civilsamfund (inklusive NGO'er, virksomheder og andre private aktører).

Notatets analyse af disse to forhold dækker klimaborgertingens samlede periode fra oktober 2020 til april 2022. De to forhold er valgt, fordi de har været omdiskuteret gennem hele klimaborgertingens levetid. Derudover er de også interessante fra et forskningsperspektiv.

Det skal bemærkes, at notatet ikke behandler klimaborgertingsmedlemmernes egne erfaringer samt øvrige effekter af klimaborgertingens arbejde. Forhold vedrørende disse erfaringer og effekter er dækket i notatet "Giv klimaborgerting bedre rammer" (2021), som fokuserede på klimaborgertingens første fase (oktober 2020 til marts 2021). Resultaterne fra dette notat vurderes til også at være gældende for klimaborgertingens anden fase (september 2021 til april 2022).

I lighed med "Giv klimaborgerting bedre rammer"-notatet bygger nærværende notat på datamateriale indsamlet gennem observation af klimaborgertingens møder samt anden relevant litteratur om emnet. Dertil kommer aktindsigt, interviews med repræsentanter fra Teknologirådet, centraladministrationen og Folketinget samt internetdata indhentet ved hjælp af digitale metoder med henblik på at foretage en kortlægning af danske klimaaktører (se uddybning nedenfor).

For uddybning af notatets resultater henvises der til følgende forskningspublikationer: "Climate citizens' assemblies and their political systems: a comparative analysis of transmission mechanisms in action" (forfattet af Ingrid Helene Brandt Jensen, Frederik Langkjær og Lars Tønder; under fagbedømmelse), "Green Politics Beyond the State: Radicalizing the Democratic Potentials of Climate Citizens' Assemblies" (forfattet af Mads Ejsing, Adam Veng og Irina Papazu; under udgivelse i tidsskriftet *Climatic Change*) samt "Is Denmark a green entrepreneurial state? Mapping Danish climate politics between civic mobilization and business cooptation" (forfattet af Adam Veng, Irina Papazu og Mads Ejsing; under udgivelse i tidsskriftet *STS Encounters*).

Notatet er udgivet som en del af forskningsprojektet "Democratic Innovations in a Green Transition" (DIGT), som er finansieret af Danmarks Frie Forskningsråd. Projektet afsluttes i 2024.

Se også: www.politicalscience.ku.dk/research/projects/digt

Notatets hovedkonklusioner

På baggrund af det indsamlede datamateriale og tilhørende analyser er notatets hovedkonklusioner følgende:

- 1) Mandatet for Danmarks nationale klimaborgerting var de facto svagt, hvilket gjorde det vanskeligt for klimaborgertinget at få reel indflydelse på policy- og beslutningsprocesserne.
- 2) Udover vanskelige arbejdsbetingelser på grund af Covid-19 restriktioner skyldes det svage mandat (a) en manglende forventningsafstemning mellem regeringen og Folketinget, (b) en snæver fortolkning af armslængdeprincippet samt (c) en uhensigtsmæssig organisering af arbejdet mellem regering, ministerium, tredjeparts sekretariat og klimaborgertinget.
- 3) Den manglende kobling af klimaborgertinget til det politiske system blev forstærket af en lav integration af klimaborgertinget med det omkringliggende civilsamfund, herunder især en svag tilknytning til NGO'er og andre private aktører.

De følgende afsnit uddyber hver af disse tre hovedkonklusioner.

Klimaborgertingets kobling til det politiske system

Et centralt forhold igennem hele klimaborgertingets levetid har været dets relation til det politiske system (defineret her som Folketinget, regeringen og centraladministrationen). Kritikken har vedrørt klimaborgertingets formelle mandat såvel som organiseringen af dets udførelse, herunder opfølgningen på klimaborgertingets anbefalinger. Flere kritikere har påpeget, at den manglende kobling mellem det politiske system og klimaborgertinget har ført til en udbredt skepsis vedrørende klimaborgertingets evne til at påvirke den politiske beslutningsproces. Begge dele hører under det, som i litteraturen om klimaborgerting omtales som "koblingsmekanismer" – her defineret som formelle såvel som uformelle procedurer, der forbinder klimaborgertinget med det politiske system.

Udover at være interessante i sig selv er koblingsmekanismer afgørende for selve idéen bag et klimaborgerting. Som det blev fremhævet ved åbningen af klimaborgertinget i oktober 2021, er klimaborgertingets arbejde ikke alene vigtigt for den danske befolkning, som får større indsigt i problemer og udfordringer, men også for politikerne og centraladministrationen, som kan lære af borgernes erfaringer og forslag – og som derved kan styrke policy-udviklingen såvel som det folkelige ejerskab til den grønne omstilling. For at indfri dette formål er det afgørende, at koblingen mellem klimaborgertinget og det politiske system fungerer så optimalt som muligt. I det følgende analyserer vi denne problemstilling ud fra to parametre: klimaborgertingets mandat og organiseringen af arbejdet mellem klimaborgertinget og det politiske system.

1.1 Klimaborgertingets mandat

Spørgsmålet om mandat kan bedst forstås ud fra et kontinuum mellem "bindende" og "ikke-bindende".

Et bindende mandat sikrer, at et borgertings anbefalinger implementeres direkte af den lovgivende forsamling. Eksempler på dette findes i Polen, hvor borgmestre i en række kommuner har lovet at implementere anbefalinger, der opnår mere end 80% støtte fra medlemmerne af lokalt etablerede borgerting. På den anden side findes ikke-bindende mandater (også kaldet "rådgivende"), hvor anbefalinger ikke nødvendigvis skal implementeres direkte, men derimod indgår som hørings svar eller lignende i den videre politiske beslutningsproces. Mellem disse to ender af kontinuummet findes en række hybridformer, hvor fx en anbefaling fra et ikke-bindende mandat kan blive genstand for en folkeafstemning, som efterfølgende har bindende effekt. Sådanne hybridformer kendes fx fra Canada og Irland.

Det samlede kontinuum med de forskellige mandatmuligheder kan opstilles på følgende måde:

- Direkte bindende implementering af anbefalinger
- Betinget bindende implementering af anbefalinger
- Juridisk bindende forpligtigelse til at svare på anbefalinger
- Eksplicit men ikke juridisk bindende forpligtigelse til at svare på anbefalinger
- Ingen forpligtigelse til at svare på anbefalinger

Mandatet for Danmarks nationale klimaborgerting kan bedst betegnes som ikke-bindende og falder således et sted mellem det, der her omtales som "eksplicit men ikke juridisk bindende..." eller "ingen forpligtigelse...". Mandatet til klimaborgertingets første fase var således at debattere borgernære dilemmaer forbundet med den grønne omstilling, samt give input og anbefalinger til udarbejdelse af de nationale klimahandlingsplaner. Mandatet angav derudover ingen forpligtigelse til at svare på disse anbefalinger – hverken i forhold til Folketinget, regeringen eller centraladministrationen (se "Koncept for Borgertinget", KEFM, 29. juni 2020). Dette blev ændret i opstarten til klimaborgertingets anden fase, hvor mandatet nu forpligtigede såvel Ministeren for Klima, Energi og Forsyning og Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg til at svare på en tværministeriel evaluering af klimaborgertingsanbefalingerne (se "Koncept for anden fase af Borgertinget", KEFM, 23. juni, 2021).

Der er ikke forskningsmæssig belæg for at konkludere, at et bindende mandat er bedre eller entydigt mere ønskværdigt end et ikke-bindende mandat.

Et direkte bindende mandat vil alt andet lige give større indflydelse til et givent klimaborgerting, men vil samtidig også svække eller helt tilsidesætte den lovgivende forsamlings magt, hvilket kan være både procedurealt og substantielt problematisk, især hvis klimaborgertingets anbefalinger ikke tager højde for finansiering af anbefalingerne eller andre tværgående forhold, der også er vigtige for det danske samfund, eller som på anden vis kan påvirke virkeliggørelsen af anbefalingerne.

Et ikke-bindende mandat kan umiddelbart virke svagere, men vil alt efter organiseringen af koblingen mellem klimaborgerting og politisk system også kunne påvirke udviklings- og beslutningsprocessen på en måde, der *både* anerkender borgertingsmedlemmernes retmæssige ønske om at blive hørt og inddraget i den politiske debat og opretholder det repræsentative demokratis legitimitet såvel som behovet for en helhedsorienteret indsats (jf. afsnit 1.2 nedenfor).

Når det er sagt, er det rimeligt at konkludere, at mandatet for det danske klimaborgerting har været de facto svagt, hvilket er en væsentlig forklaring på den skepsis og frustration, der har omgivet klimaborgertingets arbejde, og som både klimaborgertingsmedlemmerne selv og andre observatører har givet udtryk for.

På baggrund af DIGT-projektets observationer og analyser peger vi på en kombination af følgende faktorer som årsag til det svage mandat.

For det første den lave politiske opbakning, der skyldes manglende forventningsafstemning mellem regeringen og Folketinget før igangsættelsen af klimaborgertinget, og som prægede klimaborgertingets arbejde efter dets åbning. Der var således ingen større politisk debat om klimaborgertingets mandat og formål hverken før eller efter indgåelsen af "Aftale om klimalov" (2019), og medlemmer af Folketinget har i interviews med DIGT-gruppen givet udtryk for, at de oplevede processen som afkoblet.

For det andet den uheldige timing på grund af Covid-19 restriktioner. Dette må betegnes som en force majeure, der prægede klimaborgertingets relevans i forhold andre policy-processer i Folketinget, regeringen og centraladministrationen. Dog må det fremhæves, at mens klimaborgertinget blev udsat på grund af Covid-19, nåede flere af regeringens klimapartnerskaber at afgive rapport inden Danmark lukkede ned. Dette gjorde det ekstra vanskeligt for klimaborgertinget at gøre sin indflydelse gældende.

For det tredje en snæver fortolkning af armslængdeprincippet og behovet for uafhængighed i forbindelse med klimaborgertingets drøftelser og arbejde med formulering af dets endelige anbefalinger. Nedenfor gennemgår vi i detaljer baggrunden herfor. For indeværende ønsker vi blot at understrege, at man i andre sammenhænge (både i udlandet og på lokalt niveau i Danmark) har afprøvet en mere åben fortolkning af armslængdeprincippet, hvilket har skabt bedre betingelser for en stærk kobling af klimaborgerting og det politiske system.

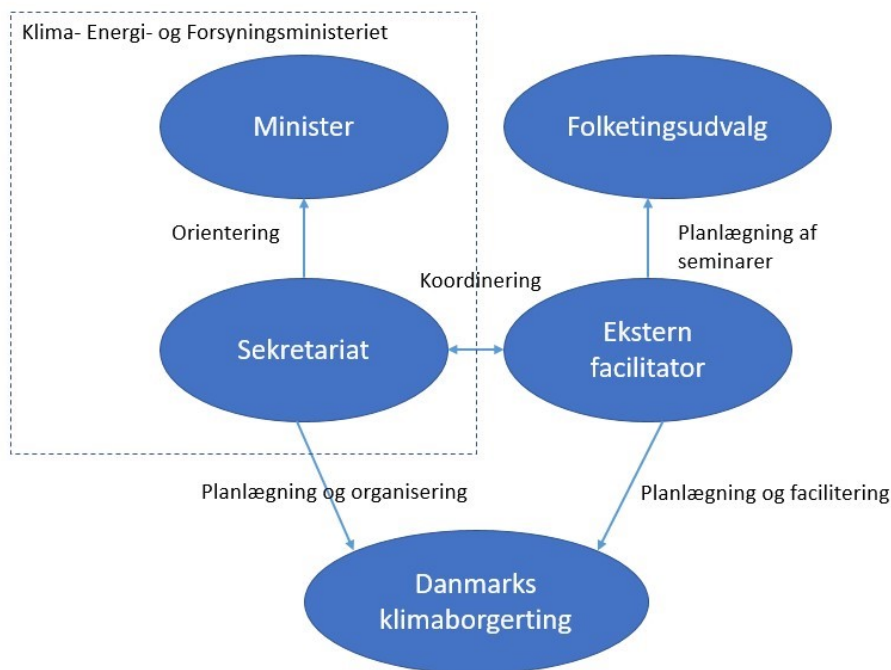
Kombinationen af disse tre faktorer gjorde det svært for klimaborgertinget at få reel indflydelsen på beslutnings- og policy-processen, hvilket alt andet lige gjorde klimaborgertinget svagere, end det kunne have været – og som var det oprindelige formål med det.

1.2 Analyse af koblingen mellem klimaborgertinget og det politiske system

Baggrunden for – og konsekvenserne af – de tre ovennævnte faktorer er særlig tydelig, hvis vi sammenligner organiseringen af Danmarks nationale klimaborgerting med organiseringen af Skotlands nationale klimaborgerting, som blev afholdt nogenlunde samtidig med det danske, og som deler en række karakteristika, herunder især størrelse og placering i et parlamentarisk system med konkurrerende partier.

I Danmarks tilfælde valgte man en model, hvor klimaborgertingets sekretariat var placeret under Ministeriet for Klima, Energi og Forsyning, som derfor stod som den egentlige ansvarlige for klimaborgertinget. Det var således ministeriets opgave (via sekretariatet) at sikre kontakten med den eksterne facilitator (Teknologirådet) samt planlægge de praktiske forhold vedrørende klimaborgertinget. Hertil kom også orientering af ministeren på særligt

relevante tidspunkter. Skematisk kan denne organisering fremstilles på følgende vis (nedenstående er taget fra "Climate citizens' assemblies and their political systems: a comparative analysis of transmission mechanisms in action"; forfattet af Ingrid Helene Brandt Jensen, Frederik Langkjær og Lars Tønder; under fagbedømmelse):

Selvom denne organisering sikrede en stabil afholdelse af klimaborgertinget, hvilket medlemmerne af klimaborgertinget oplevede som betryggende og medvirkede til, at klimaborgertinget kom i mål med sine opgaver, betød organiseringen også, at der opstod uklarhed mellem ministeriet og den eksterne facilitator i forhold til deres indbyrdes rolle- og ansvarsfordeling. Dette indebar også usikkerhed om, hvordan armslængdeprincippet og behovet for et uafhængigt klimaborgerting skulle forstås. Konsekvensen heraf var, at den eksterne facilitator fik en større portefølje i klimaborgertingets anden fase.

På baggrund af interviews med de involverede parter er det DIGT-gruppens konklusion, at dette yderligere svækkede den indholdsmæssige koordination mellem det politiske system og klimaborgertinget.

Dels var det vanskeligt for både klimaborgertinget og den eksterne facilitator at vurdere hvilke emner, der ville være mest relevante for centraladministrationen og Folketinget; dels var der lille eller ingen løbende kommunikation på tværs af centraladministrationen og videre ud i det øvrige politiske system om klimaborgertingets overvejelser og mulige input til den videre beslutningsproces.

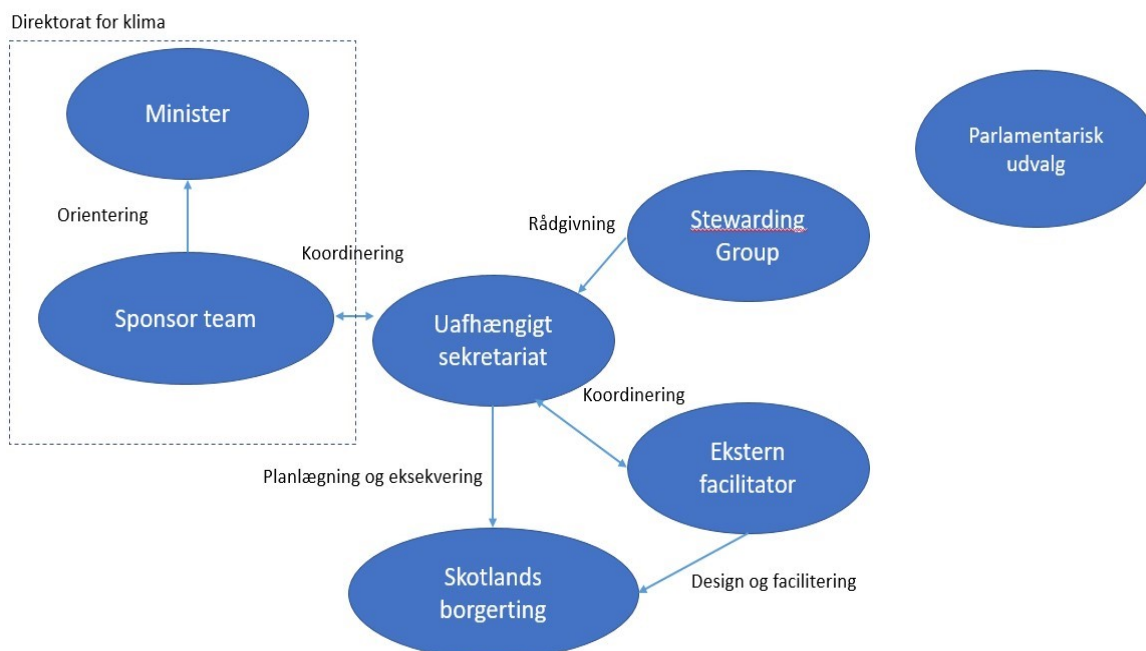
Begge forhold medvirkede til en indholds- og procesmæssig afkobling af klimaborgertinget og det politiske system, herunder også Folketinget og dets legitime ønske om at bidrage til klimaborgertingets drøftelser og prioriteringer.

Konsekvenserne af denne afkobling er endnu tydeligere, når vi sammenligner organiseringen af det danske klimaborgerting med organiseringen af det skotske.

I udgangspunktet var det skotskes klimaborgertingsmandat tydeligere end det danske og pålagde den skotske regering at svare på borgertingets anbefalinger senest 6 måneder efter afslutningen af borgertinget. I forlængelse heraf valgte den skotske regering at nedsætte et uafhængigt sekretariat placeret uden for klimaministeriet (se nedenstående figur; figuren er også fra "Climate citizens' assemblies and their political systems").

Sekretariatet bestod af et mix af fastansatte embedsmænd udlånt af den skotske centraladministration og borgersamlingsekspert, som havde erfaringer fra tidligere lignende processer. Herudover blev sekretariatet støttet af ministeriets eget sponsor team (en gruppe af embedsmænd i ministeriet, som havde borgertinget som en del af deres portefølje) samt en uafhængig rådgivende styregruppe.

Ligesom det danske sekretariat var det skotske sekretariats opgave at koordinere med den eksterne facilitator samt sikre den praktiske afholdelse af klimaborgertinget.

På trods af placeringen uden for klimaministeriet muliggjorde etableringen af et uafhængigt sekretariat en stærkere kobling mellem det skotske klimaborgering og det omliggende politiske system. Dels havde sekretariatet større erfaring med klimaborgeringsmodellens indbyggede muligheder og faldgruber, og var derfor bedre i stand til at forudse mulige problemer. Dels var sekretariatet i stand til at handle på egen hånd og derved skabe forbindelser med andre dele af det skotske centraladministration.

Udover ugentlige møder med klimaministeriets sponsorteam, som derved var kontinuerligt informeret om borgeringets drøftelser, opfordrede sekretariatet embedsmænd på tværs af ministerier til at deltage ved observatørsessioner som opfølgning på hvert klimaborgeringsmøde. Dette tydeliggjorde rolle- og ansvarsfordelingen (sponsorteamet betjente ministeren mens sekretariatet betjente klimaborgering) og udbredte samtidig kendskabet til klimaborgering og gjorde det derved muligt at få input til mulige emner og relevante anbefalinger.

Resultatet af denne indsats var tydelig ved afslutningen af det skotske klimaborgering, som bestod af følgende aktiviteter, der gik ud over det oprindelige mandat og dettes krav om et svar fra regeringen inden for 6 måneder: (1) møde med medlemmer af klimaborgering, partilederne og klimaministeren, (2) møde med medlemmer af klimaborgering og medlemmer af det skotske parlaments klimaudvalg, (3) et opfølgningsmøde med medlemmer af klimaborgering og medlemmer af det skotske parlaments klimaudvalg som forberedelse til COP26-mødet i Glasgow, og (4) krav fra parlamentets klimaudvalg om uddybende svar på regeringens oprindelige svar til klimaborgeringets anbefalinger, herunder mulighed for yderligere opfølgning på anbefalinger, som regeringen ikke umiddelbart anså for implementeringsmulige.

Af disse – ud over svaret på den tværministerielle gennemgang/evaluering – var det kun (2), der blev gennemført efter afslutningen af det danske klimaborgering.

1.3 Delkonklusion

Konklusionen på ovenstående analyse er, at mindst lige så vigtigt som det formelle mandat er den efterfølgende fortolkning og implementering af mandatet, herunder især hvordan arbejdet omkring klimaborgering implementeres og kobles til det politiske system.

En stærk organisering kan således sikre en stærk kobling mellem klimaborgering og det politiske system, hvilket i sig selv kan styrke et mandat, som er formelt ikke-bindende, men som alligevel kan udgøre et væsentligt bidrag til den politiske beslutningsproces (og derved styrke den offentlige demokratiske samtale om klimaforandringer og grøn omstilling).

Erfaringerne fra Skotland peger her på værdien af et uafhængigt sekretariat, som i samarbejde med det ansvarlige ministerium kan bygge bro mellem interessenter og

procespartnerne. Fremadrettet bør man overveje en lignende model for det danske klimaborgering, også selvom den kræver flere ressourcer.

Klimaborgertingets placering i civilsamfundet

En anden vigtig faktor i et klimaborgertings bidrag til den politiske beslutningsproces er dens placering i – og integration med – det omkringliggende samfund. Forskning viser, at en stærk integration med organisationer og interessenter i civilsamfundet og aktører i den private sektor kan være afgørende for, at klimaborgertingets anbefalinger bliver taget med videre i det politiske system. Samspillet med det omkringliggende samfund er med andre ord en medvirkende faktor til fortolkningen og implementeringen af klimaborgertingets formelle mandat.

For at undersøge dette nærmere har DIGT-gruppen foretaget en digital kortlægning af klimaborgertingets placering i det danske klimapolitiske landskab. De følgende tre underafsnit gennemgår denne kortlægning med henblik på at vurdere, hvilke rolle klimaborgertinget har spillet i den demokratiske samtale, og hvordan det fremadrettet kan spille en endnu større rolle i den politiske beslutningsproces.

2.1 Kortlægning af Danmarks klimapolitiske landskab

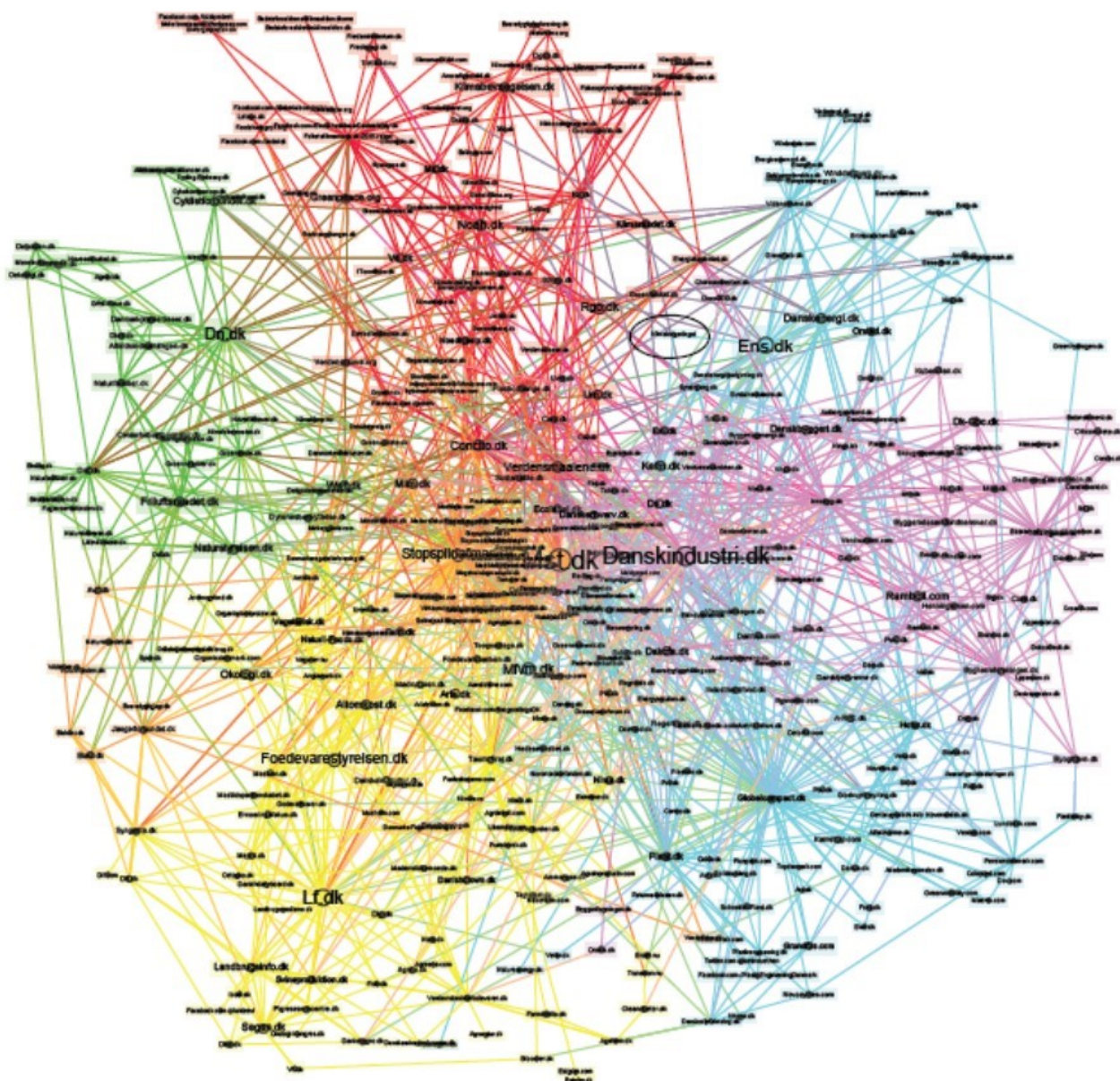
I efteråret 2021 gennemførte DIGT-gruppen en digital kortlægning af danske klimaaktører (følgende bygger på "Green Politics Beyond the State: Radicalizing the Democratic Potentials of Climate Citizens' Assemblies", forfattet af Mads Ejsing, Adam Veng og Irina Papazu og under udgivelse med tidsskriftet *Climatic Change* og "Is Denmark a green entrepreneurial state? Mapping Danish climate politics between civic mobilization and business cooptation", forfattet af Adam Veng, Irina Papazu og Mads Ejsing og under udgivelse i tidsskriftet *STS Encounters*).

Kortlægningen er baseret på en netværksanalyse, som viser, hvordan aktører – noder i netværket – linker til hinanden gennem deres hjemmesider, og dermed prøver at positionere sig i forhold til hinanden – hvad der i forskningslitteraturen omtales som 'foreningsmæssige forhåbninger' (Rogers 2012). Selvom dette ikke er en skudsikker måde at påvise faktiske relationer mellem klimaaktørerne, fungerer det her som en brugbar proxy.

Rent teknisk er kortlægningen lavet ud fra data indsamlet med webcrawler-værktøjet Hyphe, der gør det muligt at importere en liste over websteder (udgangspunktet er en liste af 33 fremtrædende grønne NGO'er i Danmark), som derefter generer en prospektliste over de hjemmesider, som de linker til. Dette gør det muligt at udvælge de aktører, som skal inkluderes i netværket.

Kortet omfatter således danske organisationer, der har ordene "klima", "miljø" "bæredygtighed", "natur" eller "grøn omstilling" angivet på deres hjemmeside. Endvidere er de 16 danske ministerier og nævn, der fører tilsyn med klimaloven, også med. Netværket omfatter således i alt 472 aktører.

For at afprøve kortlægningens praktiske relevans blev den præsenteret for og drøftet med medlemmer af netværket på en workshop gennemført af DIGT-gruppen i foråret 2022. Workshopen understregede, at selvom kortlægningen hverken er den eneste eller nødvendigvis rigtige måde at illustrere et komplekst felt på, kan den fungere som et nyttigt heuristisk redskab.

Det digitale kort viser, at formelle offentlige institutioner (Ministerier, styrelser, etc.) og store virksomheder og organisationer (Ørsted, Rambøll, Dansk Industri, etc.) er forbundet og primært grupperet i netværkets sydøstlige del.

Modsat er de fleste NGO'er og civilsamfundsgrupper (Dansk Naturfredningsforening, WWF, Den Grønne Ungdoms-bevægelse, etc.) placeret i netværkets nordvestlige del.

Klimaborgertinget, som er cirklet ud i den øverste højre kvadrant, er en del af kortet, fordi det er tilknyttet Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet. Som følge heraf er den placeret i den blå energi & infrastruktur klynge, som ellers er domineret af formelle statslige institutioner, private-offentlige virksomheder og store erhvervsorganisationer.

De øvrige klynger repræsenterer groft sagt energi- og infrastruktursektoren (blå), byggesektoren (lilla), landbrugssektoren (gul), naturorganisationer (grøn), klima-NGO'er (rød) samt affalds- og genbrugsorganisationer (orange).

Umiddelbart viser netværkskortet to ting:

For det første, at selv i et lille land som Danmark findes der et stort antal klimaaktører, som er forbundet på kryds og tværs i det politiske landskab.

For det andet, at klimaborgertinget optræder i netværket på grund af sin forbindelse til det formelle politiske system (som det dog alligevel er overvejende afkoblet fra, jf. diskussionen i forrige afsnit), og at det således ikke er tæt integreret med det øvrige civilsamfund – på trods af dettes mangfoldighed og brede forgrening.

På dette punkt adskiller det danske klimaborgerting sig fra fx det fransk klimaborgerting, som blev oprettet af Præsident Macron i kølvandet på De Gule Veste-protester, og som efterfølgende blev centrum for en stor offentlig debat, også selv om det til sidst ikke formåede at indfri sine oprindelige politiske løfter.

2.2 Årsager til klimaborgertingets relative marginalisering

Klimaborgertingets relative marginalisering i forhold til det omkringliggende civilsamfund er overraskende af to grunde.

Dels er der blandt NGO'er og industriaktører et ønske om at bruge klimaborgerting til at styrke den folkelige deltagelse i den grønne omstilling. Fx har sociale bevægelser som Klimabevægelsen og Extinction Rebellion gentagne gange fremført behovet for øget inddragelse og i den forbindelse opstillet krav om "reelle borgerting". Og senest har Green Power Denmark foreslået brugen af borgerting/borgersamlinger til at fremme opbakning til (og implementering af) vedvarende energi-anlæg, herunder opsætning af vindmølleparker.

Dels er brugen af borgertingsmodellen på det lokale/kommunale niveau eksploderet i Danmark i tiden efter åbningen af det nationale klimaborgerting. Mange af disse har formået

at skabe en større kobling til både civilsamfund og det politiske system. Dette gælder bl.a. Greve Kommunes klimaborgersamling (afsluttet i juni 2022) og den igangværende Borgersamling om Lynetteholmen (se fx DIGT-gruppens "Notat om første fase af Borgersamling om Lynetteholmen", udgivet i februar 2023).

Begge forhold peger på, at det ikke nødvendigvis er borgertingsmodellen, der er problemet, men at snarere handler om udførelsen af denne.

Den manglende kobling til det politiske system (jf. diskussionen i afsnit 1.2) må her fremhæves som en medvirkende faktor til, at det nationale klimaborgerting ikke blev en integreret del af den demokratiske samtaler under og efter dets samlinger i perioden 2020 - 2022. Mange civilsamfundsaktører har således fremhævet det svage mandat som en grund til, at de ikke orienterede sig mere mod klimaborgertingets arbejde og anbefalinger (se fx Klimabevægelsen, "Borgerne har ordet – og de vil have ambitiøs klimapolitik," 29. april 2021).

Dertil kommer den manglede opmærksomhed på klimaborgertingets arbejde i dagspressen og andre nyhedsmedier. En simpel Infomedia søgning foretaget af DIGT-gruppen viser således, at der i en 3-årig periode fra 1. februar 2019 til 1. februar 2022 var 81 artikler, hvor ordet "klimaborgerting" indgik i enten overskrift eller brødtekst, mens der til sammenligning i samme periode var 1131 artikler, som omtalte Regeringens "klimapartnerskaber." Den manglende interesse var særlig tydeligt ved overleveringen af klimaborgertingets anbefalinger (både efter første og anden fase), hvor der var påfaldende lidt pressedækning af anbefalingernes indhold og videre perspektiver.

Det har ikke været muligt for DIGT-gruppen at afdække de nærmere årsager til den manglede pressedækning af det nationale klimaborgerting. Men ud over et generelt mismatch mellem pressens nyhedskriterier og klimaborgertingets logik og arbejdsform, er det ikke urimeligt at pege på en svag kommunikationsstrategi som medvirkende faktor. I modsætning til andre borgersamlinger i Danmark og i udlandet afholdte det nationale klimaborgerting i løbet af sit arbejde ingen åbne møder for offentligheden, og man havde kun afsat få ressourcer til ekstern kommunikation (via KEFM's almindelig pressesekretariat).

Alt andet lige må dette have svækket klimaborgertingets placering i det samlede klimapolitiske landskab.

2.3 Delkonklusion

Konklusionen på ovenstående er, at klimaborgertingets arbejde og indflydelse blev svækket af en meget lav grad af integration med det omkringliggende civilsamfund, hvilket blandt andet ses ved en svag tilknytning til NGO'er og andre private aktører.

Det er på sin vis ikke forkert at sige, at klimaborgertingen druknede i andre klimapolitiske initiativer, der påkaldte sig større opmærksomhed, også selvom de ikke nødvendigvis kan siges at have haft den samme positive effekt som klimaborgertingen i forhold til medborgerskab, deltagelse og folkelig ejerskab til den grønne omstilling.

En mulig måde at undgå dette på ved et eventuelt nyt nationalt klimaborgerting er at styrke borgertingssekretariatet samt udformning af en mere offensiv kommunikationsstrategi, der aktivt engagerer NGO'er og andre bevægelser, der ønsker en højere grad af demokratisk deltagelse i den grønne omstilling.

Dette vil givetvis også påvirke koblingen til det politiske system i en positiv retning og dermed skabe en selvforstærkende effekt frem mod et mere indflydelsesrigt klimaborgerting.